

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ในกิจกรรมศิลปะของเด็กปฐมวัย ระหว่างการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับการทำงานของสมอง โดยใช้รูปแบบไตรสิกขากับการจัดการเรียนรู้รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ สมมติฐานการวิจัยคือความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ในกิจกรรมศิลปะของเด็กปฐมวัยระหว่างการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 รูปแบบ มีความแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวัดนาค อำเภอบางปะหัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 1 ห้องเรียน ผู้เรียน 30 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 15 คน ซึ่งได้มาจากการจัดผู้เรียนเข้ากลุ่ม กระทำโดยจัดเรียงลำดับผลพัฒนาการของผู้เรียนภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จากสูงไปหาต่ำ แล้วจับคู่ (Matching) รายชื่อผู้เรียนที่มีผลพัฒนาการสูงไปหาต่ำ ไล่ลงในกลุ่มทดลองกลุ่มแรก และกลุ่มหลังสลับกับไปจนครบ และได้ผู้เรียนที่มีผลพัฒนาการจากสูงไปหาต่ำละกันทั้ง 2 กลุ่ม ซึ่งทำให้ผู้เรียนทั้ง 2 กลุ่มมีคุณสมบัติเหมือนกัน และทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีจับสลาก กลุ่มแรกเป็นกลุ่มทดลอง 1 จัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองโดยใช้รูปแบบไตรสิกขา และกลุ่มหลังเป็นกลุ่มทดลอง 2 จัดการเรียนรู้รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมศิลปะแบบทดสอบคู่ขนานด้านความคิดสร้างสรรค์ แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ และแบบสังเกตพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง ใช้เวลาในการทดลอง 27 ชั่วโมง โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลอง แผนแบบ Pretest-Posttest Comparison Group Design วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม หลายตัวแปร (MANCOVA) ซึ่งใช้ความเชื่อมั่นในตนเองก่อนการทดลองเป็นตัวแปรร่วม

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า

1. ความคิดสร้างสรรค์ ของการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองโดยใช้รูปแบบไตรสิกขากับการจัดการเรียนรู้รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน
2. ความฉลาดทางอารมณ์ ของการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองโดยใช้รูปแบบไตรสิกขากับการจัดการเรียนรู้รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ในกิจกรรมศิลปะของเด็กปฐมวัยระหว่างการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองโดยใช้รูปแบบไตรสิกขากับการจัดการเรียนรู้รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ มีประเด็นการค้นพบคือ ความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ หลังการทดลองของการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 รูปแบบสูงขึ้น แต่เมื่อนำการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 รูปแบบมาเปรียบเทียบกัน ปรากฏว่าไม่แตกต่าง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสามารถพัฒนาได้ใกล้เคียงกัน โดยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ด้านความคิดสร้างสรรค์ พบว่าความคิดสร้างสรรค์ของการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองโดยใช้รูปแบบไตรสิกขากับการจัดการเรียนรู้รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ (อารี พันธุ์มณี, 2543 : 2) ที่กล่าวไว้ว่าสอดคล้องกันว่าความคิดสร้างสรรค์สามารถพัฒนาให้สูงขึ้นได้ ด้วยการฝึกปฏิบัติที่ถูกต้อง โดยที่การวิจัยครั้งนี้การจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 วิธี เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง รูปแบบการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่มีกระบวนการในการฝึกอย่างมีขั้นตอนในและขั้นตอนผู้เรียนจะได้ฝึกคิด และจินตนาการในบรรยากาศที่เป็นกันเองสนุกสนาน และน่าสนใจโดยผู้วิจัยจะใช้กิจกรรมที่หลากหลาย เช่น ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมอย่างอิสระตามความคิด และจินตนาการของตนเอง ผู้เรียนได้แสดงออกทางด้านความคิดสื่อออกมาทางงานศิลปะ และการเล่าเรื่องราวของผลงานโดยเป็นความคิดของตนเองและแปลกใหม่ ซึ่งแตกต่างจากบรรยากาศการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์แบบเดิมที่ผู้เรียนจะคอยคำแนะนำของครู หรือเลียนแบบเพื่อน เพราะขาดการกระตุ้นการเรียนรู้ของสมองก่อนการปฏิบัติกิจกรรม ดังที่ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2547 : บทคัดย่อ) และณัฐวรรณ ขนชัยภูมิ (2546 : 59-62) ได้สรุปผลงานวิจัยที่ว่ากิจกรรมศิลปะเป็นการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงตอบสนองความอยากรู้อยากเห็น และส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์เป็นอย่างยิ่ง

ด้านความฉลาดทางอารมณ์ พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ของการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองโดยใช้รูปแบบไตรสิกขากับการจัดการเรียนรู้รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2549ค : 29) ที่ระบุว่า อารมณ์มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมาก ผู้เรียนที่อารมณ์ดี ไม่มีความเครียด ความกดดัน สมองจะไม่ถูกขัดขวางจะซึมซับการเรียนรู้อย่างเต็มที่ หากสิ่งที่ผู้เรียนกำลังเรียนอยู่นั้นเป็นสิ่งที่น่าสนใจ มีภาพและเสียงกระตุ้นท้าทายให้อยากรู้ จะช่วยจุดชนวนให้เกิดความรู้สึกว่า อยากรู้ สนใจ ตั้งใจ จดจ่อ และจดจำได้ดี จากการที่ผู้วิจัยนำการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองโดยใช้รูปแบบไตรสิกขา และการนำการจัดการเรียนรู้รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้มาใช้ในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งผู้วิจัยค้นพบว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีใด ๆ ก็ตาม หากผู้สอนคำนึงถึงจุดสำคัญที่สุด คือความพร้อมของอารมณ์เป็นประการแรก นั่นคือการจัดสิ่งเร้าที่ทำให้ผู้เรียนมีอารมณ์ดี แจ่มใส และมีสมาธิ ถือเป็นโอกาสที่เหมาะสมของการเรียนรู้ ทำให้สมองเต็มไปด้วยพลังแห่งการเรียนรู้สูงสุด สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2549ข : 17) ที่ระบุถึงธรรมชาติการเรียนรู้ของสมองไว้ว่า อารมณ์เป็นส่วนประกอบและมีบทบาทสูงยิ่งต่อการขับเคลื่อนการเรียนรู้ และอารมณ์จะถูกใช้ผ่านทางผ่านไปสู่การเรียนรู้ซึ่งการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 รูปแบบเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมทางอารมณ์ ซึ่งได้แก่ การรู้จัก การเข้าใจ และการควบคุมอารมณ์ของตนเอง เมื่ออยู่ในห้องเรียนอยู่ในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย อบอุ่น ผู้เรียนมีสมาธิ มีความเอื้ออาทร แบ่งปันวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ร่วมกัน ทุกคนมีความกระตือรือร้น แสดงออกซึ่งความพอใจ และภูมิใจในผลงานของตนเอง ตลอดจนแสดงออกในการชื่นชมผลงานของเพื่อนช่วยกันจัดแสดงผลงานอย่างมีความสุขจากการเรียนรู้ได้เห็นได้ชัดตามลำดับ อีกทั้งกิจกรรมที่จัดยังส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเอง ได้แก่ พฤติกรรมการกล้าแสดงออก พฤติกรรมการปรับตัว เข้ากับสภาพแวดล้อม และพฤติกรรมความภูมิใจในตนเอง โดยพฤติกรรมที่เกิดขึ้นดังกล่าวเป็นผลให้ความฉลาดทางอารมณ์สูงขึ้นถือได้ว่าการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 รูปแบบ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณค่า และมีความเหมาะสมในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์อย่างยิ่ง

ข้อสังเกตจากการวิจัยในครั้งนี้ พบว่าการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองโดยใช้รูปแบบไตรสิกขากับการจัดการเรียนรู้รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้เป็นผลทำให้สัมพันธ์ภาพระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกัน มีความอบอุ่นเป็นกันเอง ผู้เรียนกล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็นในสิ่งที่เหมาะสมมากขึ้น ซึ่งต่างจากการจัดกิจกรรมศิลปะในรูปแบบเดิม ๆ ที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติตามกิจกรรมให้เสร็จตามข้อตกลง ผู้เรียนจึงปฏิบัติ

ตามคำสั่งของผู้สอน โดยบ่อยครั้งที่ผู้เรียนยังไม่เกิดความสนใจ หรือเห็นคุณค่าของงานที่ต้องปฏิบัติ จึงเพียง

แต่ทำให้เสร็จไปในแต่ละครั้ง ชิ้นงานที่ออกมาจึงไม่สะท้อนถึงพัฒนาการต่าง ๆ เท่าที่ควร ซึ่งถือว่าเป็นการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ไม่คุ้มกับเวลาที่เป็นโอกาสทองของชีวิต

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยในครั้งนี้ พบว่าการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองโดยใช้รูปแบบไตรสิกขากับการจัดการเรียนรู้รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ สามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ ของเด็กปฐมวัย ได้ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น ครูจึงควรนำการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 รูปแบบมาใช้เพื่อเป็นทางเลือกในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปจัดการเรียนรู้ และข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้

1.1 การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองโดยใช้รูปแบบไตรสิกขากับการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนสามารถนำไปสอน โดยศึกษาคู่มือการจัดการกิจกรรมให้เข้าใจชัดเจน จัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ที่ระบุไว้ในแต่ละแผนการจัดการกิจกรรม ฝึกซ้อมการใช้ทำการบริหารสมอง (Brain Gym) แต่ละท่าให้แม่นยำ การใช้เสียงดนตรีควรมีระดับเสียงที่พอเหมาะ และสม่ำเสมอ

1.2 การจัดการเรียนรู้รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ มีการดำเนินกิจกรรมเป็นขั้นตอนที่ชัดเจน ผู้สอนสามารถนำไปสอน โดยทำความเข้าใจในวิธีดำเนินการแต่ละขั้นตอนจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ที่ระบุไว้ในแผนการจัดการกิจกรรมให้พร้อมก่อนเริ่มดำเนินกิจกรรมทุกครั้ง

1.3 ผู้บริหารควรจัดทำแผนปฏิบัติการ โดยมีโครงการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และตั้งงบประมาณสนับสนุนโครงการดังกล่าว

1.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรมีนโยบายเผยแพร่การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองโดยใช้รูปแบบไตรสิกขากับการจัดการเรียนรู้รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ โดยจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการจัดอบรม หรือประชาสัมพันธ์ทางสื่อเทคโนโลยี และสื่อสิ่งพิมพ์ ศูนย์กลางในสังกัด

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้ด้านอื่น ๆ เช่น เปรียบเทียบการจัดการเรียนที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองโดยใช้รูปแบบไตรสิกขากับการจัดการเรียนรู้รูปแบบไฮสโคป การเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้กับการใช้ชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองโดยใช้รูปแบบไตรสิกขาในกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสรี หรือศึกษาผลการจัดการเรียนรู้รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ ด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ ทักษะทางคณิตศาสตร์ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

2.3 ควรทดลองปรับเปลี่ยนแผนแบบการวิจัย เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองโดยใช้รูปแบบไตรสิกขา หรือการจัดการเรียนรู้รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้